

eul_wid: qko-aa

Ἀλέξανδρος ὁ τοῦ Νουμήνιου · Alexander Son of Numenius

On Figures of Thought and Speech

Περὶ τῶν τῆς διανοίας καὶ τῆς λέξεως σχημάτων

Period: Ῥωμαϊκὴ Roman

Dialect: Ἀττικὴ Attic

Domain: Ῥητορικὴ Oratory

Format: Λόγος Oration

Affiliation: Sophist

9 (1t) ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΤΗΣ ΔΙΑΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΛΕΞΕΩΣ ΣΧΗΜΑΤΩΝ. α'. Ἔστι μὲν οὐχ ἡ τυχοῦσα δυσκολία περὶ τῶν τοῦ λόγου σχημάτων εἰπεῖν· καὶ γὰρ αὐτὰ τῷ πλήθει δυσπόριστά ἐστι τῶν μὲν καὶ ἄπειρα φασκόντων εἶναι τὰ σχήματα, τῶν δὲ οὐκ ἄπειρα μὲν, πολλὰ δὲ καὶ ἀπερίληπτα, καὶ πρὸς τούτῳ γε οὐ ῥάδιον διακρίναι τὸ σχῆμα ἀπὸ τοῦ τρόπου, καὶ τὰ τῆς διανοίας καὶ τῆς λέξεως ἀπ' ἀλλήλων· ὅμως δέ, ὡς ἂν οἶόν τε ἦ, πειρασώμεθα περὶ αὐτῶν διεξελεῖν, τὰ τε ὑπὸ τῶν ἀκριβέστερον περὶ αὐτῶν γεγραφότων παραδεδομένα τιθέντες καὶ διακρίνοντες αὐτὰ ἀπ' ἀλλήλων, ὡς δυνατόν, τὰ τε κατὰ τὴν διάνοιαν καὶ τὴν λέξιν, χωρὶς μὲν τὰ τῆς διανοίας, χωρὶς δὲ τὰ τῆς λέξεως τάττοντες· προεκθέμενοι δὲ τὴν πρὸς τοὺς τρόπους καθόλου τῶν σχημάτων διαφορὰν καὶ τὴν πρὸς ἄλληλα τῶν τε τῆς διανοίας καὶ τῆς λέξεως οὕτως εἰς τὸν περὶ αὐτῶν τρεψόμεθα λόγον. διαφέρει τοίνυν σχῆμα τρόπου, ὅτι ὁ μὲν τρόπος περὶ ἓν ὄνομα γίνεται ἀρετὴ, ὥσπερ ὁ βαρβαρισμὸς κακία, τὸ δὲ σχῆμα περὶ πλείω ὀνόματα κόσμησις, ὡς ὁ σολοικισμὸς ἀκοσμία, ὥστε τὴν αὐτὴν εἶναι διαφορὰν βαρβαρισμοῦ τε πρὸς σολοικισμὸν ὡς ἓν κακία, καὶ τρόπου πρὸς σχῆμα ὡς ἓν ἀρετὴ λόγου· καθάπερ γὰρ ἓν μὲν τῷ βαρβαρισμῷ ὄνομα διορθοῦμεν, ἓν δὲ τῷ σολοικισμῷ σύνταξιν ὀνομάτων, οὕτω τὸν μὲν τρόπον εἰς τὸ σύνηθες μεταβάλλοντες ὀνόματος εἰς ὄνομα ποιησόμεθα τὴν μετάθεσιν, τὸ δὲ σχῆμα εἰς τὸ κατὰ φύσιν μεταποιοῦντες τὴν σύνταξιν μετακινήσομεν.

10 ἔτι δὲ διαφέρει καὶ ταύτῃ σχῆμα τρόπου, ὅτι ὁ μὲν τρόπος ἀλλότριον ἀντὶ τοῦ ἰδίου ὄνομα ἔχει· τὴν γὰρ τροπὴν ἐκ τοῦ κυρίου λαμβάνει, οἷον κορυφὴν ὄρεος καὶ πόδα νείατον Ἰδης, τὸ δὲ σχῆμα τὸ ἴδιον ὄνομα τοῦ πράγματος σώζει, πῶς μέντοι κείμενον καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς λέξεως πεπλασμένον· μενούσης γὰρ τῆς κυρίας λέξεως τοιῶσδε εἰλημμένης ἀποτελεῖται, ὡς ἔχει τὸ ἐπὶ σαυτὸν καλεῖς, ἐπὶ τοὺς νόμους καλεῖς. τούτοις μὲν οὖν ἡ ἀμφοτέροις ἢ τῷ ἐτέρῳ σχῆμα τοῦ τρόπου διενήνοχε, τὸ δὲ τῆς λέξεως σχῆμα τοῦ τῆς διανοίας διαφέρει, ὅτι τὸ μὲν τῆς λέξεως κινήσεως τῆς λέξεως τῆς συσχούσης τὸ σχῆμα ἀπόλλυται, οἷον ἀλ λ' ἢ τούτους μεταπεμπτέον, ἢ ἄλλην μὴ ἐλάττω στρατιὰν ἐπιπεμπτέον· εἰ γὰρ ἀντὶ τοῦ ἐπιπεμπτέον ἀποσταλτέον εἴποι τις, ἀπόλλυται τὸ σχῆμα τῆς παρονομασίας· τοῦ δὲ τῆς διανοίας σχήματος, κἂν τὰ ὀνόματα κινή τις, κἂν ἐτέροις ὀνόμασιν ἐξενέγκῃ, τὸ αὐτὸ πρᾶγμα μένει, ὁμοίως δὲ κἂν ἡ σύνταξις κινήτῃ ἢ προστεθῇ καὶ ἀφαιρεθῇ τι, λύεται τὸ σχῆμα τῆς λέξεως. τὸ γοῦν ἐπὶ σαυτὸν καλεῖς, ἂν οὕτως ἐξενέγκῃ τις, καλεῖς ἐπὶ σαυτὸν καὶ τοὺς νόμους, λέλυται· καὶ τὸ καί μοι μὴ θορυβήσῃ τις, ἔστι

μὲν προδιόρθωσις, εἰ δὲ αὐτὸ οὕτως ἐξενέγκη, ἀλλὰ μὴ θορυβήσῃ τις, οὕτω γενέσθαι, δέομαι μεθ' ἡσυχίας ἀνασχεῖσθαι μου, μένει τὸ αὐτὸ σχῆμα· ἡ γὰρ διάνοια οὐδὲν πάσχει τῶν ὀνομάτων τρεπομένων. τοιαύτη μὲν οὖν ἐν τούτοις ἐστὶν ἡ διαφορά. β'.

11 (1n)

ΟΡΟΣ ΣΧΗΜΑΤΟΣ. Σχῆμα δὲ ἐστὶν ἐξάλλαξις λόγου ἐπὶ τὸ κρεῖττον κατὰ λέξιν ἢ κατὰ διάνοιαν ἄνευ τρόπου. ὅτι μὲν οὖν ἐξάλλαξις, δηλὸν· ὅτι γὰρ οὐκ ἐπ' εὐθείας ἐκφέρεται ὁ λόγος, γίνεται διὰ τοῦτο σχῆμα, πρόσκειται δὲ τὸ ἐπὶ τὸ κρεῖττο ν , ὅτι καὶ ὁ σολοικισμὸς ἐξάλλαξις ἐστὶ λόγου, ἀλλ' ἐπὶ τὸ χεῖρον. ἴν' οὖν ἡ διαφορὰ σχήματός τε καὶ σολοικισμοῦ φαίνεται, διὰ τοῦτο πρόσκειται ἐπὶ τὸ κρεῖττο ν , τὸ δὲ ἄνευ τρόπου πρόσεστιν, ἐπεὶ καὶ ὁ τρόπος ἐξάλλαξις λόγου ἐστὶ κατὰ λέξιν. οὗτος μὲν οὖν ὁ ὅρος κοινὸς ἀμφοτέρων τῶν σχημάτων τῶν τε τῆς λέξεως καὶ τῶν τῆς διανοίας, ὀρίζονται δὲ τινες καὶ ἰδίᾳ ἑκάτερον τῶν σχημάτων, τὸ μὲν τῆς διανοίας οὕτω, σχῆμά ἐστι διανοίας μετάπλasis διανοήματος ἐκ τοῦ κατὰ φύσιν πλάττουσα πρὸς τὸ χρησιμώτερον τὴν ἀναγκαίαν διάνοιαν, τὸ δὲ τῆς λέξεως ** χρεῖας χάριν. τοιαύτη μὲν τις ἔννοια τοῦ τε κοινοῦ σχήματος, καὶ τοῦ τῆς διανοίας καὶ τῆς λέξεως, λέγωμεν δὲ πρότερον περὶ τῶν τῆς διανοίας σχημάτων μικρὰ προειπόντες πρὸς τοὺς ἀναιροῦντας αὐτὰ καθάπαξ· φασὶ γὰρ τινες οὐδὲν ἴδιον ἔχειν τὸ σχῆμα τῆς διανοίας· μηδὲ γὰρ εὐρεῖν εἶναι ῥάδιον λόγον ἀσχημάτιστον, καὶ τοῦτο κατὰ ἀνάγκην οὕτως ἔχειν· ὁ γὰρ λόγος ἐκ διατυπώσεως τῆς ψυχῆς ἐστὶν, οὗ χάριν καὶ εὐρέθη, τὰς μορφὰς αὐτῆς καὶ τὰ πάθη καὶ συνόλως τὰ κινήματα ἐξοίσειν, ψυχὴ δὲ ἀεικίνητόν ἐστι καὶ πλείστους λαμβάνει σχηματισμούς, λόγου χάριν ὀριζομένη, νοουθετοῦσα, βουλευομένη, τῶν ἄλλων τῶν περὶ ψυχὴν συμβαινόντων ἔν τι πάντως πάσχουσα ἢ δρῶσα, ὥστε κατὰ τὸ τῆς ψυχῆς μίμημα ὁ λόγος ἔν τι πάντως σχῆμα ἔχει. ἔστι δὲ πρὸς ταῦτα πρῶτον ἡμῖν ἐκεῖνο εἰπεῖν, ὅτι εἰ μὴ ἦν διανόημα τὸ μὲν κατὰ φύσιν, τὸ δὲ ἐσχηματισμένον, οὗτ' ἂν τῶν ἰδιωτῶν οἱ ῥήτορες διέφερον οὗτ' ἀλλήλων, ταῦτ' αἱ μὲν ἀπλούστερον καὶ ἄνευ κόσμου τινὸς μετὰ λόγου λέγοντες, οἱ δὲ ἐναργέστερον καὶ οὐ μετὰ ἀκοσμίας· δηλὸν γὰρ ὅτι τοῦ ἰδιώτου ὁ ῥήτωρ τῇ πλάσει τῶν σχημάτων διενήνοχε, καὶ οἱ ῥήτορες τῶν ῥητόρων τῷ τοὺς μὲν ἐπ' ὀλίγον καὶ ἀκαιρότερον, τοὺς δὲ πλεῖον καὶ κατὰ καιρὸν τοῖς σχήμασιν χρῆσθαι.

12

ἔπειτα δὲ κάκεῖνο λέγοι τις ἄν, ὅτι καὶ ἡ ψυχὴ κατ' ἀνάγκην μὲν διηνεκῶς ἐσχημάτισται, ἔστι δ' ὅμως καὶ ψυχῆς κατὰ φύσιν τινὰ κινήματα καὶ παρὰ φύσιν ἐπὶ τε τῆς καθεστῶσης καὶ φρονούσης καὶ ἐπὶ τῆς ἐν πάθει οὔσης, ἀφ' ἧς οἱ παθητικοὶ λόγοι. οὕτω δὴ οὖν καὶ ὁ λόγος ἔστι μὲν [ἡ] κατὰ φύσιν ἢ κατὰ συνθήειαν ἐσχηματισμένος, ὃν οὕτω φαμέν εἶναι σχῆμα, ἔστι δὲ τις καὶ παρὰ ταῦτα ὁ πεπλασμένος, ὃν ἐσχηματίσθαι λέγομεν. ἔτι τοίνυν, εἰ καὶ τοῦτο δοίῃ τις, ὅτι πᾶς λόγος ἰδιὸν τι σχῆμα ἔχει κατὰ φύσιν, ἀλλ' ὃ γε πολιτικὸς καὶ συγγραφικὸς οὐ κατὰ φύσιν, ἀλλὰ κατὰ μίμησιν ἐκεῖνου γίνεται. σημεῖον δὲ τοῦ λεγομένου τὸ τοιοῦτον, ἔστι τις λόγος κατὰ φύσιν ἀνθολκὴν τινὰ ψυχῆς ἐμφαίνων, οἷον ποίαν ἔλθω , ταύταν ἢ κείνα ν ; τοῦτον οὕτω σχῆμα ἔχειν λέγομεν, διὰ τί; ὅτι κατὰ φύσιν ἐξενήνκεται καὶ ἀληθῶς ὁ λέγων ἀπορεῖ. ἔστι δὲ λόγος ἕτερος κατὰ μίμησιν τούτου γεγονώς, ἔχων καὶ αὐτὸς ἀνθολκὴν οὕτως, ἢ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ν , εἴτε χρὴ κακίαν εἴτε ἄγνοιαν εἴτε ἀμφοτέρω ταῦτα εἰπεῖν ν , τοῦτον μὲν δὴ σχῆμα ἔχειν φαμέν· οὐκ ἀπορῶν γὰρ ὁ λέγων αὐτὸς προσποιεῖται ἀπορεῖν καὶ μιμεῖται τὸν ἀποροῦντα ἐξ εὐθείας εἰπεῖν φυλαττόμενος. ταῦτα ἂν οὖν τις ἔχοι λέγειν πρὸς τοὺς ἀναιροῦντας τὰ σχήματα τῆς διανοίας, ὅτι καὶ πᾶς λόγος σχῆμα ἴδιον ἔχει [καὶ] κατὰ φύσιν, τό τε καθ' ὁμοιότητα τούτου πανουργεῖσθαι τινὰ καὶ πλάττεσθαι τινὰ λόγον οὐδεὶς ἂν εἴποι. τὸ πλαττόμενον οὖν τοῦτον τὸν τρόπον ἐξαιρέτως σχῆμα καλεῖται, καὶ ἡμεῖς περὶ τούτου ποιούμεθα τὸν λόγον, ἀλλ' οὐ περὶ παντὸς τοῦ ὁπωσοῦν ἐσχηματισμένου λόγου.

13

οὐ μὴν ἀλλ' ὅτι ἴδια μὲν ἐστὶ τὰ κατὰ φύσιν σχήματα τοῦ λόγου, ἴδια δὲ τὰ κατὰ τὴν τέχνην, ἐκεῖνο σημεῖον ἂν εἴη, ὅτι πᾶν σχῆμα, τοῦτο δὴ περὶ οὗ καὶ λέγομεν, μετάγειν ἐστὶν εἰς τὸ κατὰ φύσιν, τοῦτο δὲ ἐπ' ἐνίων μὲν ἐναργέστατα φαίνεται, ὡς ἐπὶ τῆς εἰρωνείας καὶ ἀλληγορίας καὶ

ὑπερβολῆς, ἐπ' ἐνίων δὲ δυσόριστόν ἐστιν, ὥσπερ ἐπὶ τῆς ἐρωτήσεως καὶ ἐπὶ πύσματος καὶ διαπορήματος. ταῦτα λέγειν ἐστὶ καὶ πρὸς τοὺς τὰ τῆς λέξεως σχήματα ἀναιροῦντας, ὡς πάσης συνθέσεως λέξεως ἴδιόν τι σχῆμα ἐχούσης καὶ οὐδὲν κατὰ τὴν πλάσιν οὐδ' ἐξαίρετον· καὶ γὰρ ὅτι διαφέρει πλάσις ῥητορικὴ τῆς τῶν ἰδιωτῶν ἐστὶ λέγειν, καὶ ὅτι ῥήτορες ῥητόρων ἄμεινον φράζουσι, καὶ ὅτι ἴδια σχήματα κατὰ φύσιν συνθέσεως λέξεώς ἐστι, καὶ τὰ ἀπὸ τούτων κατὰ μίμησιν γινόμενα κατὰ τέχνην τῶν ῥητόρων, καὶ ὅτι ἔστι τὰ σχήματα τῆς λέξεως εἰς τὸ κατὰ φύσιν μετὰγειν τὰ μὲν εὐχερῶς καὶ ῥᾶον, τὰ δὲ δυσκολώτερον. ἑωραμένων δὲ τούτων καὶ ἔτι περὶ τῆς χρείας, ἣν παρέχεται τὰ σχήματα, εἰπόντες περὶ αὐτῶν λοιπὸν ποιησόμεθα τὸν λόγον. ἔστι τοίνυν χρεία τῶν σχημάτων κατὰ τρόπους πλείονας· ἐπίτασιν γὰρ δύναται τῶν πραγμάτων ἐμφαίνειν, ὡς ἔχει τὰ τοιαῦτα, σὺ δ' ὁ σεμνὸς ἀνὴρ καὶ διαπτύων τοὺς ἄλλους, καὶ πάλιν, ἐμοὶ δ' ὅσον, εἴτε τις βούλεται νομίσαι μανίαν εἴτε καὶ φιλοτιμίαν· διὰ γὰρ τῆς εἰρωνείας μᾶλλον, ἢ εἰ ἐξ εὐθείας ἐλέγετο, ἠΰξεται ὁ λόγος. καὶ καταβολὴν δὲ καὶ ἔκλυσιν ἐκ τῶν ἐναντίων, οὐ μέμνησθε αὐτοῦ τὰ ἀπίθανα ῥήματα καὶ μιὰ ἄ, καὶ πάλιν, σὺ θετταλοὺς ἀποστήσας· σὺ γὰρ ἂν κώμη προσέλθοις, ὅπου κίνδυνός ἐστι.

¹⁴ παρέχει δὲ καὶ ἔμφασιν ἥθους χρηστοῦ, ὡς Αἰσχίνης, ἄρά μοι δοίητε συγγνώμην, εἰ κίναιδον αὐτὸν προσείποιμι, καὶ μὴ καθαρὸν τὸ σῶμα, μὴ δ' ὅθεν τὴν φωνὴν ἀφίησι, καὶ τὰ ἐξῆς φαίνεται γὰρ αἰδούμενος ἐφ' οἷς μέλλει λέγειν. ἔστι δὲ διὰ τῶν σχημάτων δοκεῖν καὶ αὐτοσχεδῶς λέγειν μηδὲ ἀπὸ παρασκευῆς, ὡς Δημοσθένης, ἄρά τις ἡμῖν λοιπὸς λόγος; ἢ οὐτῶ, τουτὶ μικροῦ με παρήλθεν εἰπεῖν. τὰ γὰρ τοιαῦτα τὴν τοῦ δοκεῖν αὐτόθεν λέγειν ἔμφασιν ποιεῖ. καὶ μὴν ποικιλίαν τινὰ τῷ λόγῳ παρέχει τὰ σχήματα, ὡς ὅ γε ὁμοειδὴς προΐσταται τρόπος, δεῖ δὲ τὴν ἡδονὴν διώκειν καὶ τὴν ποικιλίαν ἐν τῷ λόγῳ μετὰ τοῦ χρησίου καὶ μάλιστα ἐν τῷ δικανικῷ λόγῳ. παραδείγματα δὲ τῶν τοιούτων σχημάτων τὰ τὸν λόγον ποιοῦντα ποικίλον παρὰ Δημοσθένει ἐν τῷ περὶ τοῦ στεφάνου λόγῳ καὶ ἐν τῷ περὶ τῆς παραπρεσβείας· περὶ γὰρ τῆς πολιτείας πολλάκις λέγων ἀπλῶς καὶ πολλαχῶς καὶ ποικίλως πλάττει τὸν λόγον, οὗ προΐσταται, καὶ περὶ τῆς λύσεως πάλιν τῶν αἰχμαλώτων μεμνημένος συνεχέστερον δὴ τὸν περὶ αὐτῶν πεποιήται λόγον τὸ αὐτὸ πρᾶγμα μεταβάλλων καὶ ποικίλως φράζων. ταῦτα μὲν ἐπὶ τοσοῦτον, λέγωμεν δὲ ἤδη, τίνα σχήματα τῆς διανοίας. γ'. ΠΕΡΙ ΠΡΟΔΙΟΡΘΩΣΕΩΣ. Προδιόρθωσις ἐστίν, ὅταν μέλλωμέν τι τοιοῦτον λέγειν, ὃ δεῖται τινος θεραπείας, ὥστε μὴ χαλεπῶς αὐτὸ προσδέξασθαι τὸν ἀκροατὴν, καὶ προθεραπεύωμεν αὐτόν, ὡς ἔχει τὸ Δημοσθενικόν, βαδιοῦμαι δὲ ἐπ' αὐτὰ, ἃ πέπρακτά μοι, καὶ με μηδεὶς ἀπαρτᾶν νομίση τὸν λόγον τῆς γραφῆς, ἂν εἰς Ἑλληνικὰς πράξεις καὶ λόγους ἐμπέσω.

¹⁵ ὁ αὐτός, καὶ μοι, πρὸς θεῶν, ὅταν ἔνεκα τοῦ βελτίστου λέγω, ἔστω παρρησία τοῦ λέγειν. καὶ πολλὰ παρ' αὐτῷ τοῦ σχήματος τούτου παραδείγματα. δ'. ΠΕΡΙ ΕΠΙΔΙΟΡΘΩΣΕΩΣ. Ἐπιδιόρθωσις δὲ ἐστὶ τῇ μὲν χρεία τὸ αὐτὸ τῇ προδιορθώσει, τῇ τάξει δὲ ἐκείνης διαφέρον· ὃ γὰρ τῷ προειπεῖν ποιοῦμεν θεραπεύοντες τὸν ἀκροατὴν ἐπὶ τῆς προδιορθώσεως, τὸ αὐτὸ ἐπὶ τῆς ἐπιδιορθώσεως· ἀποθεραπεύομεν γὰρ ἐπὶ τοῖς εἰρημένοις τὸν ἀκροατὴν, ἵνα μὴ χαλεπαίνη πρὸς ἡμᾶς, ὡς πάλιν Δημοσθένης πολλὰ προειπὼν ἐπιφέρει, ἀξιῷ δ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ δέομαι τοῦτο μεμνησθαι παρ' ὅλον τὸν ἀγῶνα, ὅτι μὴ κατηγορήσαντος Αἰσχίνου μηδὲν ἔξω γραφῆς οὐδ' ἂν ἐγὼ λόγον οὐδένα ἐποιούμην ἕτερον· πάσαις δ' αἰτίαις καὶ βλασφημίαις ἅμα τούτου κεκρημένο, ἀνάγκη με πρὸς ἕνα τῶν εἰρημένων βραχέα ἀπολογήσασθαι. ε'. ΠΕΡΙ ΑΜΦΙΔΙΟΡΘΩΣΕΩΣ. Τοῦτο μικτόν ἐστι τὸ σχῆμα ἕκτε τῆς προδιορθώσεως καὶ ἐπιδιορθώσεως, ὅταν καὶ πρὶν εἰπεῖν καὶ εἰπόντες ἀσφαλιζόμεθα τὸν λόγον. γίνεται δὲ τοῦτο οὐκ ἐπὶ τῶν τυχόντων, ἀλλ' ἐπὶ τῶν μείζονος προμηθείας δεομένων, ὡς εἰ λέγοι τις, ἐγὼ μὲν λέγω, καὶ μηδεὶς ἀηδῶς ἀκούσῃ τὸ λεγόμενον, ἂν ἀληθὲς ὃν φαίνεται, μεγάλων ἄξιον ἐμαυτὸν ἐνόμιζον ἐξ ὧν διεπεπράγμην καὶ πάσης παρρησίας καὶ τῶν μεγίστων τιμῶν νομίζω μηδένα

τούτοις ἄχθεσθαι τοῖς λόγοις, εἰ πάντα τὰ μέγιστα πράξας τῶν μεγίστων ἄξιον ἑμαυτὸν ἀποφαίνω, καὶ ὥς ἔχει τὸ Δημοσθενικόν, εἰ γὰρ οἷός ἐγώ παρ' ὑμῖν κατὰ τὴν ἑμαυτοῦ τάξιν, εἷς ἐν ἐκάστη τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων ἀνὴρ ἐγένετο, μᾶλλον δ' εἰ ἓνα ἄνδρα Ἀρκαδία καὶ ἓνα Θετταλία ταῦτά φρονοῦντα ἔσχεν ἑμοί.

16 καὶ γὰρ λέγων κατὰ τὴν ἑμαυτοῦ τάξιν προαπολύεται τὸ ἐπαχθές, καὶ τῷ μᾶλλον δ' εἰ ἓνα τὸ δοκοῦν ἐνδεεστέως εἰρῆσθαι προσεπηνώρθωται. ζ'. ΠΕΡΙ ΠΡΟΚΑΤΑΛΗΨΕΩΣ. Ἡ δὲ προκατάληψις γίνεται, ὅταν προκαταλαμβάνωμεθα καὶ τοὺς ἀντιδίκους, περὶ ὧν μέλλουσιν λέγειν, καὶ τοὺς ἀκροατάς, περὶ ὧν ὑπονοοῦσι καθ' ἡμῶν, καὶ τὸν λόγον, ὃν ἰσχυρότατον ὁ ἀντίδικος οἶεται λέξειν καὶ ὃν οἱ δικασταὶ καθ' ἡμῶν ὑπονοοῦσιν εἶναι ἰσχυρόν, τοῦτον ἐμφάσει τινὶ προεκκλύοντες ὥς εἰ καὶ λέγοι τις, ἐπεὶ δὲ καὶ τούτῳ μάλιστα τῷ λόγῳ θαρρεῖ, βούλομαι δεῖξαι καὶ τοῦτον πολὺ τῶν ἄλλων ἀσθενέστερον. καὶ ὥς Αἰσχίνης, πρὸς δὲ δὴ τὸν ἄφυκτον λόγον ὃν φησι Δημοσθένης ζ. ζ'. ΠΕΡΙ ΥΠΕΞΑΙΡΕΣΕΩΣ. Τοῦτο τὸ σχῆμα σύμφωνον καὶ ὁμογενὲς λέγουσιν εἶναι τῶν προκειμένων. πιστότερον δὲ γίνεται τοῦτον τὸν τρόπον· ὑπεξελόμενοι τι πρόσωπον ἢ γένος τῶν λοιπῶν προκρίνομεν περὶ οὗ ποτ' ἂν ὁ λόγος ᾖ, ὥς εἰ τις λέγοι· μετὰ γὰρ τοὺς θεοὺς Ἀριστογείτονος ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἢ οὕτως, ὁ μὲν Ζεὺς κρατεῖ τῶν πάντων, ἐγὼ δὲ τῶν ἀνθρώπων ἄρχω. καὶ πάλιν δ' ἂν τῷ Ἀπόλλωνι περὶ μουσικῆς ἕκαστα, ἢ καὶ ὥς τὸ Ὀμηρικόν, ἀνδράσι δὲ προτέροις ἐριζέμεν οὐκ ἐθέλῃσω, οὐτ' Ἡρακλεῖ οὐτ' Εὐρύτῳ· ἢ γὰρ τῶν ὁμολογουμένων ἀρίστων ὑπεξαίρεσις πιστοτέραν ποιεῖ τὴν ἐπαγγελίαν.

17 η'. ΠΕΡΙ ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑΣ. Αἰτιολογία δὲ ἐστίν, ὅταν προθέντες τι πρὸς τὸ γενέσθαι σαφέστερον αὐτὸ τὴν αἰτίαν προσαποδιδῶμεν, ὥς φησι Δημοσθένης, ἔάν τις ἐν ἄθλοις τινὰ ἀποκτείνει, τοῦτον ὁ νομοθέτης ὥρισε μὴ ἀδικεῖν. διὰ τὸ ὅτι οὐ τὸ συμβᾶν ἐσκέψατο, ἀλλὰ τὴν τοῦ δράσαντος διάνοιαν· ἔστι δὲ αὕτη τίς; ζῶντα νικῆσαι, οὐκ ἀποκτεῖναι, καὶ τὰ ἐξῆς. θ'. ΠΕΡΙ ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΜΟΥ. Συναθροισμὸς δὲ ἐστίν συναγωγή τῶν πεπραγμένων ἢπραχθῆναι δυναμένων εἰς ἓν κεφάλαιον, ὥς φησι Δημοσθένης, ἀλλ' ὁ τὴν Εὐβοίαν ἐκεῖνος σφετεριζόμενος καὶ κατασκευάζων ἐπιτείχισμα ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν, καὶ Μεγάροις ἐπιχειρῶν, καὶ καταλαμβάνων Ὠρεὸν, καὶ κατασκάπτων Πορθμόν, καὶ καθιστὰς ἐν μὲν Ὠρεῷ Φιλιστίδην τύραννον, ἐν δὲ Ἐρετρίᾳ Κλείταρχον, καὶ τὸν Ἑλλήσποντον ὑφ' ἑαυτὸν ποιούμενος καὶ τὸ Βυζάντιον πολιορκῶν, καὶ πόλεις Ἑλληνίδας τὰς μὲν ἀναιρῶν, εἰς ἃς δὲ καὶ τοὺς φυγάδας κατάγων, πότερον ταῦτα ποιῶν ἡδίκηκε καὶ παρεσπόνδευε καὶ ἔλυσεν τὴν εἰρήνην ἢ οὐ; ι'. ΠΕΡΙ ΕΠΙΜΟΝΗΣ. Ἐπιμονὴ δὲ ἐστίν, ὥς καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα δηλοῖ, ἐπὶ πλεῖον ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ νοήματος ἐπιμονὴ μετὰ αὐξήσεως. Εὐριπίδης, ἀλλ' ἤδε μ' ἐξέσωσεν, ἤδε μοι τροφός, [ἡ] μήτηρ, ἀδελφή, δμῳίς, ἄγκυρα, στέγη.

18 καὶ ὥς Δημοσθένης, οἱ μὲν κατάπτυστοι Θετταλοὶ καὶ ἀναίσθητοι Θηβαῖοι φίλον, εὐεργέτην, σωτήρα τὸν Φίλιππον ἡγοῦντο, πάντ' ἐκεῖνος ἦν αὐτοῖς, καὶ πάλιν, ἐγὼ δ' ὑπὸ π' ἐχθροῦ νήφοντος ἔωθε, ὕβρει καὶ οὐκ οἴνῳ ταῦτα ποιοῦντο, ἐναντίον πολλῶν καὶ ξένων καὶ πολιτῶν ὑβρίζομεν, καὶ ὥς ὁ ποιητής, ὥς δὲ πατὴρ ὃν παῖδα φίλα φρονέων ἀγαπάζει ἐλθόντ' ἐξ ἀπίης γαίης δεκάτῳ ἐνιαυτῷ, μῦθον, τηλύγετον, πολλοῖσιν ἐπὶ κτεάτεσσιν. ια'. ΠΕΡΙ ΛΕΠΤΟΛΟΓΙΑΣ. Λεπτολογία ἐστίν, ὅταν ἐνὸς ἐκάστου τῶν συμβεβηκότων ἢ συμβαινόντων τὴν ἀκριβῆ καὶ ἐπὶ λεπτῷ ἐξεργασίαν ποιῶμεθα, ὥς παρὰ Μενάνδρῳ ταυτί, μὰ τὴν Ἀθηνᾶν, ἄνδρες, εἰκόν' οὐκ ἔχω... ὁμοίαν τῷ γεγονότι πράγματι, ζητῶν πρὸς ἑμαυτόν, τί ταχέως ἀπολλύει στρόβιλος; ἐν ᾧ συστρέφεται, προσέρχεται, προέλαβεν, ἐξέρριψεν, αἰὼν γίνεται. ἀλλ' ἐν πελάγει συγκλυσμός; ἀναπνοὴν ἔχει Ζεὺς ὥστε, εἰπεῖν, ἀντέχου τῶν σχοινίων, ἑτέραν περιμεῖναι χάτεραν τρικυμίαν· ναυαγίου δ' ἂν ἐπιλάβοι· ἐγὼ δ' ἅπαξ ἀψάμενός εἰμι καὶ φιλήσας ἐν βυθῷ. νῦν γὰρ διὰ νοήματος ἐλάσσοινα γινόμενα καὶ οὐδ' εἰς ὑποψίαν ἀκριβῶς ἐλθεῖν δύναται τῷ λόγῳ καὶ λεπτὸν καὶ ἀκριβῶς τε ὁ ποιητὴς εἰπὼν εἰς ἔννοιαν ἀκριβεστέραν

αὐτῷ ἀγήοχε, καὶ τὸ καθ' ἑαυτὸν ἠΐξησε πάθος ταχύτερον ἐκ τῆς ἐκείνων λεπτολογίας ἀποδείξας. καὶ ταῦτα δὲ ὁμοίως ἔχει καὶ ὑμεῖς μέν ν, ὦ Ἀθηναῖο ι, τὰς ἐλπίδας τῆς σωτηρίας εἴχετε ἐν τῷ τὸν στρατηγὸν ὑμῶν ἐκπλεύσαντα ταχέως τῶν ἐπικαίρων κρατῆσαι τόπω ν.

19 ὁ δ' ἔως ἐνετέλλετό τινα τοῖς οἰκείοις, ἐπιτρόπους καθίστα καὶ τῶν οἴκοι πραγμάτων, ἡσπάζετο τὴν γυναικα καὶ τοὺς παῖδας, ἐδεξιούτο τοὺς φίλους, ἐξήει τῆς πόλεως, κατέβαιναν εἰς τὸν λιμέν α, ἐνεβάλλετο τὰ ἐπιτήδεια εἰς τὴν ναῦ ν, ἔλυνε τὰ πρυμνήσι α, ἦρε τὰς ἀγκύρας, ἔλαθον οἱ πολέμιοι κρατήσαντες τῶν ἐπικαίρων χωρίω ν. αὐξήσιν δὲ ἔχει τὸ σχῆμα, ὅταν ταχυτῆτα ἢ βραδυτῆτα ἐμφῆναι θέλωμεν, ἢ τάχος ἐξ ἀντιπαραθέσεως ποιῆσαι φανερόν, ὥσπερ ὁ Μένανδρος. ιβ'. ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΩΠΟΠΟΙΑΣ. Ἡ προσωποποιία δὲ ἐστὶ προσώπου διάπλασις ἥτοι τὴν ἀρχὴν μὴ γενομένου πῶποτε ἢ γενομένου μέν, οὐκ ἔτι δὲ ὄντος. τοῦ μὲν παράδειγμα τὸ Δημοσθενικόν, ὁ μὲν οὖν παρὼν καιρὸς, ὦ Ἀθηναῖο ι, μονονουχὶ λέγει φωνήν ἀφιεῖς· οὐχ ὑφεστηκὸς γὰρ τὸ πρόσωπον τὸν καιρὸν αὐτὸν εἰσάγει· τοῦ δὲ δευτέρου τὸ Αἰσχίνου, ὅταν ἐπὶ τελευτῆς ἤδη τοῦ λόγου τοὺς συνηγόρους καλῇ, καὶ τοὺς κοινωνοὺς αὐτῷ τῆς δωροδοκίας παρακαλῇ, ὑπολαμβάνετε ὁρᾶν ἐπὶ τοῦ βήματος ἀντιπαρατεταγμένους, Σόλωνα μὲν τὸν καλλίστοις νόμοις κοσμήσαντα τὴν δημοκρατίαν, Ἀριστείδην δὲ τὸν τοὺς φόρους τάξαντα τοῖς Ἑλλησι ι, καὶ ἐπερωτῶντες α, εἰ οὐκ αἰσχύνεσθε, ὅτι οἱ μὲν πατέρες ὑμῶν Ἀρίθμιον τὸν Ζελεῖτην ν, καὶ τὰ ἐξῆς. ιγ'. ΠΕΡΙ ΕΠΑΝΑΛΗΨΕΩΣ. Ἐπανάληψις ἐστίν, ὅταν κατὰ πλείους φωνὰς ἐπαναλαμβάνωμεν, ὡς ἔχει τὸ τοιοῦτον, ἀλλ' οὐκ ἔστι ν, οὐκ ἔστιν ὅπως ἡμάρτετε, καὶ τὸ Ὀμηρικόν, τοῦ δ' ἐγὼ ἀντίος εἰμί, καὶ εἰ πυρὶ χεῖρας ἔοικεν, εἰ πυρὶ χεῖρας ἔοικε.

20 ταῦτα μὲν οὖν ἐπανείληπται μηδενὸς αὐτῶν μεταξὺ τιθεμένου μορίου· ἔστι δὲ ὅτε ἐπαναλέγεται μὲν τὰ ὀνόματα, οὐκ εὐθύς δέ, ἀλλὰ μέσα τινὰ παρεμβάλλεται, καθάπερ ἔχει τὸ τοιοῦτον, ἦν ποτε, ἦ ν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖο ι, ἐν τῇ τῶν πολλῶν ψυχῇ· κάκεῖνο, οὐ γὰρ ὁ φ' αὐτῷ ποιήσασθαι τὴν πόλιν βούλεται Φίλιππος, οὐ· καὶ τὸ Αἰσχίνου, καλὸν ν, ὦ Ἀθηναῖο ι, καλὸν ἢ τῶν δημοσίων πραγμάτων φυλακὴ, καὶ τὸ Ὀμηρικόν, ἀλλ' ὁ μὲν Αἰθίοπας μετεκίαθε τηλόθ' ἐόντας, Αἰθίοπας πολλάκις δὲ ταῦτα καὶ πλεονάκις ἀναλαμβάνεται, ὡς καὶ Δημοσθένους, καίτοι φιλίαν τε καὶ ξενίαν αὐτὴν ὀνομάζει ι, καὶ νῦν εἶπέ που λέγων ὁ τὴν Ἀλεξάνδρου ξενίαν ὀνειδίζων ἐμοί· ἐγὼ σοι ξενίαν Ἀλεξάνδρου; πόθεν λαβόντι; φανερόν δὲ ποσάκις τὸ αὐτὸ ὄνομα ἀνείληπται. τοῦτο δὲ τινες ἰδίως ἀναδίπλωσιν λέγουσιν, ὅταν τὸ δεύτερον λεγόμενον ἄρχηται ἀπὸ τῆς τοῦ προηγουμένου τελευτῆς, ὡς Σοφοκλῆς ὦ φίλταθ' ὡς μ' ἀπώλεσας, ἀπώλεσας δῆτ', ὦ κασίγνητον κάρα. ὡς καὶ νῦν ἐν τῷ χρησμῷ, Ἀρκαδίην μ' αἰτεῖς· οὐ τοι δώσω, δώσω τοι Τεγέην. δοκεῖ δὲ ποιητικώτερον εἶναι. ιδ'. ΠΕΡΙ ΕΠΑΝΑΦΟΡΑΣ. Ἐπαναφορά ἐστίν, ὅταν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος δύο ἢ πλείω κῶλα ἄρχηται, ὡς παρὰ τῷ Δημοσθένει, ταῦτ' εἶπον ὑπὲρ ὑμῶν, ταῦτ' ἐπρέσβευσαν, ταῦτ' ἐδεήθη ν, ἢ ὅταν ἐπὶ πολὺ τὸ ὄνομα ἐν ἀρχῇ τῶν κῶλων καὶ τῶν περιόδων πολλάκις παραλαμβάνηται, [καὶ] ἢ αὐτὸ ἢ τὸ ἰσοδυναμοῦν αὐτῷ [ὀνομάζει].

21 καὶ αὐτὸ μὲν ὡς τὸ Δημοσθενικόν, τί οὐ ν, ὦ ταλαίπωρε, συκοφαντεῖς; τί λόγους πλάττεις; τί σαυτὸν οὐκ ἔλλαβορίζεις; καὶ ὡς τὸ Ὀμηρικόν, Νιρεὺς αὖ Σύμηθεν ἄγεν, Νιρεὺς Ἀγλαΐας υἱός. [τὸ δ' ἰσοδυναμοῦν οὕτως, ὁ πάντ' ἄνακτις οὗτος, ἢ πᾶσα βλάβη. ἐνταῦθα γὰρ τό τε ἄρσενικὸν ἄρθρον καὶ τὸ θηλυκὸν ἴσον ὡς πρὸς τὸ πρᾶγμα δύναται.] τὸ δ' ἰσοδυναμοῦν οὕτως, ὡς εἴ τις λέγοι, ἐπέδωκα τῇ πόλει χρήματα, παρέσχον συμμαχούς, ἐχαρισάμην ὅπλα, καὶ ὡς ** αὐτοῦ τῶν δωροδοκημάτων παρακαλῇ, ὑπολαμβάνετε καθορᾶν ἐπὶ τοῦ βήματος ἀντιπαρατεταγμένου, Σόλωνα μὲν τὸν καλλίστοις νόμοις κοσμήσαντα τὴν δημοκρατίαν, Ἀριστείδην δὲ τὸν τοὺς φόρους τάξαντα τοῖς Ἑλλησι ν, ἐπερωτῶντες α, εἰ οὐκ αἰσχύνεσθε, εἰ οἱ πατέρες ὑμῶν Ἀρίθμιον τὸν Ζελεῖτην ν, καὶ τὰ ἐξῆς. ιε'. ΠΕΡΙ ΗΘΟΠΟΙΑΣ. Ἡθοποιία δὲ ἐστίν,

ὅταν ὑπάρχοντα πρόσωπα τιθέντες λόγους τινὰς αὐτοῖς περιτιθῶμεν πρὸς τὸ πιστοτέρους αὐτοὺς δόξα εἶναι ἢ εἰ αὐτοὶ ἐλέγομεν αὐτούς, ὡς Αἰσχίνης ἐπὶ τοῦ Δημοσθένους, μηδενὶ δὴ τρόπῳ καὶ θ' ὑμῶν αὐτῶν γέλωτα τῷ σοφιστῇ καὶ διατριβῇ παράσχηται, ἀλλ' ὑπολαμβάνετε αὐτὸν εἰσεληλυθότα οἴκαδε ὁρᾶν σεμνυνόμενον ἐν τῇ τῶν μεираκίων διατριβῇ, διεξιόντα ὡς εὖ τὸ πρᾶγμα ὑφειλόμην τῶν δικαστῶν, ἀπαγαγὼν γὰρ αὐτοὺς ἀπὸ τῶν περὶ Τίμαρχον αἰτιῶν ἐπέστησα φέρων ἐπὶ τὸν κατήγορον καὶ Φίλιππον καὶ Φωκεῖς.

22 καὶ παρελθόντα εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν μὲν στέφανον δέχομαι, καὶ τὰ ἐξῆς. ιζ'. ΠΕΡΙ ΑΠΟΣΙΩΠΗΣΕΩΣ. Ἀποσιώπησις ἐστὶ λόγος ἐπιτείνων τὸ παρασιωπώμενον, ἢ παραλείπων τὸ γινωσκόμενον, ἢ σιωπῶν τὸ αἰσχρόν. ἐπιτείνει μὲν οὖν τὸ παρασιωπώμενον, ὡς Δημοσθένης, ὃς μήτηρ μὲν ὑπῆρχε πολῖτις, πατὴρ δὲ οὐκ ἔρω πόθεν. οὐδὲν γὰρ πλεῖον τῶν ἀναγκαίων αὐτὸν ἐξετάσασθαί. παραλείπει δὲ τὸ γινωσκόμενον οὕτως, καὶ πάλιν, τοσαῦτα, ὃς Ἀθηναῖοι, ὅσα ὀκνήσαι μ' ἂν εἰπεῖν· παντὶ γὰρ δῆλον, ὅτι τὸ πρῶτον μὲν ἀηδὲς τι παραλείπει, εἴτα εἰδικώτερον ὅτι ἀτιμίαν εἰπεῖν βούλεται ἢ τι τοιοῦτον. σιωπᾷ δὲ τὸ αἰσχρὸν Εὐριπίδης, ἢ πόσιν ἀπείρω περιβάλλουσ' ὑφάσματι ἔκτεινεν, ὧν δ' ἕκατι παρθένον λέγειν οὐ καλόν. ιζ'. ΠΕΡΙ ΕΠΙΤΡΟΧΑΣΜΟΥ. Ἐπιτροχασμός ἐστὶ προσκείμενον σχῆμα τῷ τε συναθροισμῷ καὶ τῇ ἐπιμονῇ, διαφέρει δὲ ἐκείνων, ὅτι τὰ πολὺ διεστηκότα συνάγει καὶ ἀξιοπιστίας ἕνεκα λέγεται, ὡς ἔχει τὸ Δημοσθενικόν, ἀλλ' ἐφ' ἑλλήσποντον οἴχεται, πρότερον ἦκεν ἐπ' Ἀμβρακίαν, ἥλιον ἔχει τηλικαύτην πόλιν ἐν Πελοποννήσῳ, Μεγάροις ἐπεβούλευσε πρώτην. ιη'. ΠΕΡΙ ΕΙΡΩΝΕΙΑΣ. Εἰρωνεία δὲ ἐστὶ λόγος προσποιούμενος τὸ ἐναντίον λέγειν, ὡς ἐπὶ τῆς Μηδείας Εὐριπίδης, τοιγάρ με πολλὰς μακαρίαν Ἑλληνίδων ἔθηκας ἀντὶ τῶνδε, θαυμαστὸν δὲ σε ἔχω πόσιν καὶ σεμνὸν ἢ τάλαιν' ἐγώ, καὶ τὰ ἐξῆς.

23 καὶ ὡς ὁ Δημοσθένης, δῆλον γάρ, ὅτι σὺ μὲν ἀλγεῖς ἐπὶ τοῖς τῶν Θηβαίων ἀτυχήμασι, κτήματα ἔχων ἐν τῇ Βοιωτίᾳ, ἐγὼ δὲ χαίρω, ὃς εὐθὺς ἐξητούμην ὑπὸ ταῦτα πεποικηκότος. εἴδη δὲ τῆς εἰρωνείας τέτταρα, ἀστεϊσμός, μυκτηρισμός, σαρκασμός, χλευασμός. ιθ'. ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΛΕΙΨΕΩΣ. Παράλειψις δὲ ἐστίν, ὅταν δοκοῦντές τι παραλιπεῖν μηδὲν ἤττον λέγωμεν αὐτό, ὡς Δημοσθένης, ἀλλὰ τί ἐχρῆν με ποιεῖν, ἥδη γὰρ σὲ ἐρωτῶ, πάντα ταῦτα ἀφείς, Ἀμφίπολι, Πύδναι, Ποτίδαιαι, οὐδενὸς τούτων μέμνημαι, Σέρριον δὲ καὶ Δορίσκον καὶ τὴν Πεπαρήθου πόρθησιν οὐδ' εἰ γέγονεν οἶδα, καὶ πάλιν, ὅσα μὲν οὖν τοὺς χορευτὰς ἐναντιούμενος ἡμῖν ἀφεθῆναι τῆς στρατείας ἠνώχλησε, καὶ προβαλλόμενος καὶ χειροτονῶν αὐτὸν εἰς Διονύσια ἐπιμελητὴν, ἐάσω, καὶ πάλιν, τὴν μὲν ἀσέλγειαν καὶ τὴν ὕβριν Μειδίου καὶ τὰ λοιπὰ ἅπειρα ὄντα κακὰ ἐάσω. καὶ οὔτε τὸδε λέγω οὔτε τὸδε, οὐδ' ὡς ἡδίκησεν τὴν πόλιν οὗτος. καὶ πάλιν, οὔτε γὰρ τοὺς Ἑρμᾶς, οὐς ἐλωβήσατο, λέξω, οὐθ' ὡς ἡυτομόλησεν εἰς Σικελίαν, ἀλλ' ἔστω τούτων ἀμνηστεία μυρίων ὄντων. κ'. ΠΕΡΙ ΑΠΟΣΤΡΟΦΗΣ. Ἀποστροφή δ' ἐστίν, ὅταν πρόσωπον ἕτερον ἀνθ' ἑτέρου αἰτιώμεθα, ἥτοι πρᾶννεν, ἢ ἐποτρύνειν ἐθέλοντες, ὡς ὁ ποιητής. Ἀτρεΐδῃ νῦν δὴ σε ἄναξ ἐθέλουσιν Ἀχαιοὶ πᾶσιν ἐλέγχιστον θέμεναι μερόπεσσι βροτοῖσιν.

24 οὐδέ τι ἐκτελέουσιν ὑπόσχεσιν, ἥνπερ ὑπέσταν· ἐπεὶ γὰρ ἀπότομον ἦν λέγειν, ὃς Ἀχαιοί, ἄδικοί ἐστε, πρὸς τὸν βασιλέα οὐκ ἐθέλοντες ἐκτελεῖν αὐτῷ τὰς ὑποσχέσεις, μετεσχημάτισε τὸν λόγον πρὸς αὐτὸν τὸν Ἀγαμέμνονα· γίνεται δὲ ἡ ἀποστροφή καὶ ὅταν ἄλλων μνημονεύοντες, ὡς δυναμένων ταῦτα ποιῆσαι τούτοις, περὶ ὧν ἂν ποιησώμεθα τὸν λόγον, μὴ πεποικηκότων δέ, εἴτα δι' αὐτῶν καὶ καθαπτώμεθα τῶν ἀντιδίκων, ὡς Δημοσθένης τὰ ὑπὸ Μειδίου γεγονότα βουλόμενος διαβάλλειν διαβάλλει τὰ περὶ Ἰφικράτην, καίτοι φασὶν Ἰφικράτην ποτὲ ἐκείνων Διοκλεῖ τῷ Πιτθεῖ τὰ μάλιστα ἐλθεῖν εἰς ἔχθραν, καὶ ἔτι πρὸς τούτῳ συμβῆναι, Τισίαν τὸν ἀδελφὸν τὸν Ἰφικράτους ἀντιχορηγῆσαι τῷ Διοκλεῖ· ἀλλ' ὅμως πολλοὺς ἔχων Ἰφικράτης καὶ τὰ ἐξῆς, οὐκ ἐβάδιζεν ἐπὶ τὰς τῶν χρυσοχόων οἰκίας νύκτωρ, οὐδὲ κατερρήγνυ τὰ

κατεσκευασμένα ἱμάτια ἐς τὴν ἑορτὴν καὶ τὰ ἐξῆς. κα'. ΠΕΡΙ ΔΙΑΠΟΡΗΣΕΩΣ. Διαπόρησις δ' ἐστίν, ὅταν περὶ ἑνὸς πράγματος δύο ἢ καὶ πλείονας ἐννοίας ἔχωμεν, ἢ καὶ προσποιώμεθα μὴ οὕσας ἔχειν, εἶγε ἀποροῦμεν καὶ μὴ ἐφιστῶμεν ἐπ' αὐταῖς, ὡς ἔχει τὸ τοιοῦτον, εἴτε τινὸς εἰπόντος, εἴτε αὐτὸς συνιεί, οὐκ ἔχω εἰπεῖν, ὅτι δὲ σωτηρία μόνη γίνοιτο ἂν αὐτῷ ἢ ἡμετέρῃ, εἴτε χρὴ φιλάνθρωπίαν αὐτὴν λέγειν, εἴθ' ὅτι δὴ ποτε ἄλλο, [οὐκ ἔχει.] κβ'. ΠΕΡΙ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΣ. Ἐρώτημά ἐστι, πρὸς ὃ ἀνάγκη ἀποκρίνασθαι κατ' ἀπόφασιν ἢ κατάφασιν οὕτω, ναὶ ἢ οὐ, οἷον ἐξηλθες ἐπὶ τὴν μάχην ἢ οὐ; καὶ ὡς Δημοσθένης, πότερον ταῦτα ποιῶν ἔλυσεν τὴν εἰρήνην ἢ οὐ; ἀνάγκη γὰρ καὶ πρὸς τοῦτο ἢ ναὶ ἢ οὐ ἀποκρίνασθαι.

25 κγ'. ΠΕΡΙ ΠΥΣΜΑΤΟΣ. Πύσμα δὲ ἐστίν, πρὸς ὃ διεξοδικῶς ἀπαντῆσαι δεῖ καὶ διὰ πλειόνων, ὡς ἔχει τὸ τοιοῦτον, ἐμὲ δὲ, ὧς τριταγωνιστῶν, τὸ τίνας φρόνημα λαβόντα τούτοις συμβουλευεῖν ἔδει; ἐνταῦθα γὰρ οὐκ ἐστὶν ἀποκρίνασθαι ναὶ ἢ οὐ, ἀλλὰ διὰ πλειόνων ἀνάγκη ἀπαντᾶν τῷ τοιοῦτον ἐροῦντι. κδ'. ΠΕΡΙ ΔΙΑΤΥΠΩΣΕΩΣ. Διατύπωσις δ' ἄρ' ἐστίν, ὅταν ἅμα προσώπων καὶ πραγμάτων παρασυναγωγὴν ποιησάμενοι μὴ τοὺς λόγους μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐναργήματα καὶ τὰ πάθη καὶ τὰ εἶδη διατυπώμεθα, ὡς ὁ Αἰσχίνης, γίνεσθέ μοι μικρὸν χρόνον τὴν διάνοιαν, μὴ ἐν τῷ δικαστηρίῳ, ἀλλ' ἐν τῷ θεάτρῳ. καὶ νομίζετε ὁρᾶν προσιόντα τὸν κήρυκα, καὶ τὴν ἐκ τοῦ ψηφίσματος ἀνάρρησιν μέλλουσιν γίνεσθαι, καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ ὡς φησι Δημοσθένης, ὅτε γὰρ εἰς Δελφοὺς ἐπορευόμεθα, ἦν ὁρᾶν ταῦτα πάντα, οἰκίας κατεσκευασμένας, τεῖχη περιηρημένα, γύναια καὶ παιδάρια ὀλίγα καὶ ἄθλια καὶ πρεσβύτας οἰκτρούς. κε'. ΠΕΡΙ ΑΝΤΕΙΣΑΓΩΓΗΣ. Ἀντεισαγωγή γίνεται, ὅταν ἕτερον ἀνθ' ἐτέρου ἀντιτιθῶμεν, ἀντὶ ἀγαθοῦ κακὸν ἢ ἀντὶ κακοῦ ἀγαθόν, οἷον οἰκτρὸν πατρὶ καὶ μητρὶ παίδων στερηθῆναι καὶ ἐρήμοις εἶναι τῶν ἀναγκαιοτάτων γηροτρόφων· σεμνὸν δὲ αὐτοῖς τιμὴν καὶ μνήμην τέκνων καταλειπομένην ἐφορᾶν, καὶ πάλιν, ἡδὺ τὸ ζῆν, ἀλλὰ τό γε ὑπὲρ πατρίδος ἀποθανεῖν δόξαν αἰώνιον παρασκευάζει.

26 κς'. ΠΕΡΙ ΔΙΑΣΥΡΜΟΥ. Διασυρμὸς δ' ἐστίν, ἐπειδὰν λέγωμεν ἀξιοπίστως διασύροντες, ὡς Ὑπερίδης ἐπὶ Δημοσθένους, καὶ συκοφαντεῖς τὴν βουλὴν προκλήσεις προτιθεῖς καὶ ἐρωτῶν ἐν ταῖς προκλήσεσιν, πόθεν ἔλαβες τὸ χρυσίον, καὶ τίς ἦν σοι ὁ δούς, καὶ πῶς; τελευταῖον δ' ἴσως ἐρωτήσεις καὶ εἰ ἐχρήσω τῷ χρυσίῳ ὥσπερ τραπεζιτικὸν λόγον παρὰ τῆς βουλῆς ἀπαιτῶν, καὶ ὁ αὐτὸς ἐπὶ τῆς Φρύνης, τίς γὰρ ἐστὶν αἰτία αὐτῇ, εἰ Ταντάλῳ ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς λίθος κρέματα. καὶ ὡς Αἰσχίνης, οὐ μέμνησθε αὐτοῦ τὰ ἀπίθανα καὶ μιὰ ῥήματα, ἃ πῶς ποτε ὑμεῖς, ὧς σιδήριοι, ἐκαρτερεῖτε ἀκροώμενοι, ὅτε ἔφη παρελθόν, ἀμπελουργοῦσί τινες τὴν πόλιν, καὶ τὰ ἐξῆς, καὶ ὡς Δημοσθένης πρὸς αὐτὰ ταῦτα, πάννυ γὰρ κατὰ τοῦτο χεῖρω γέγονε τὰ τῶν Ἑλλήνων πράγματα, εἰ τοῦτ' ἐστὶν ῥῆμα, ἀλλὰ μὴ τοῦτ' διεξῆλθον ἐγώ, ἢ δευρὶ τὴν χεῖρα ἀλλὰ μὴ δευρὶ μετήγαγον. κζ'. ΠΕΡΙ ΜΕΤΑΣΤΑΣΕΩΣ. Μετάστασις δ' ἐστίν, ὅταν ἀφ' ἑαυτῶν μεθιστῶμεν τὴν αἰτίαν ἐφ' ἕτερον ἕξω τοῦ πράγματος ὄντα, ὡς Δημοσθένης, τοῦ γὰρ Φωκικοῦ συστάντος πολέμου, οὐδ' ἐμὲ· οὐ γὰρ ἔγωγε τότε ἐπολιτευόμην, ἢ ἐπὶ τοὺς ἀκούοντας, ἐγὼ γὰρ τοῦ μὲν εἰπεῖν κύριος ἦμην, ἡμεῖς δὲ τοῦ ψηφίσασθαι τὰ ῥηθέντα, ἢ τὸν ἀντίδικον εἰς αἰτίαν καθιστῶμεν, ἐξ ὧν αὐτὸς ἡμῖν ἐγκαλεῖ, ὡς πάλιν Δημοσθένης, εἴτε ὧς τίς εἰπὼν σέ τις ὀρθῶς προσείποι; ἐστὶν ὅπου σὺ παρὼν τηλικαύτην πρᾶξιν καὶ συμμαχίαν, ἡλικὴν διεξήρεις, ὁρῶν ἀφαιρούμενόν με τῆς πόλεως ἡγανάκτησας; καὶ τὰ ἐξῆς.

27 ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΤΗΣ ΛΕΞΕΩΣ ΣΧΗΜΑΤΩΝ. α'. Τὰ μὲν τῆς διανοίας σχήματα προεῖρηται κατὰ λόγον ἡμῖν· παντὸς γὰρ λόγου προάγει ἢ τοῦ διανοήματος εὗρεσις, ἔπεται δὲ λέξις τῷ διανοήματι, δι' αὐτῆς ποιοῦσα φανερόν αὐτό· νῦν δὲ περὶ τῶν τῆς λέξεως σχημάτων ποιησόμεθα τὸν λόγον, ἐπεὶ δ', ὡς ἂν εἴποι τις, τὰ πρῶτα καὶ ἀνωτάτω σχήματα τῆς λέξεως ἐστὶν περίοδος καὶ κῶλον καὶ κόμμα· διὰ τούτων γὰρ πᾶσα λέξις πλέκεται καὶ συντίθεται, τί ποτ' ἐστὶν ἕκαστον τούτων προεροῦμεν. περίοδος μὲν οὖν ἐστὶ λόγος ἄνευ περιγραφῶν καὶ κῶλων

συνθέσει αὐτοτελῇ διάνοιαν ἐκφέρων, ὡς ἔχει τὸ τοιοῦτον, ἀνὴρ γὰρ ἰδιώτης ἐν πόλει δημοκρατουμένη νόμῳ καὶ ψήφῳ βασιλεύει, περίοδος δὲ ἀπὸ τοῦ περιοδουμένως οἶον κύκλῳ τὴν διάνοιαν ἐκπλέκειν. κῶλον δ' ἐστὶ περιόδου μέρος, ὃ λέγεται μὲν καθ' αὐτό, ἀντικείμενον δὲ πληροῖ περίοδον. αὐτὸ μὲν οὖν καθ' αὐτὸ κῶλον τὸ τοιοῦτόν ἐστιν, ἀνὴρ γὰρ ἰδιώτης, κατὰ δὲ τὸ ἀντικείμενον οὕτω γίνεται σύνθεσις κῶλων, ἄτοπον δ' ἐστὶ σὲ μὲν ἐν τοῖς ἀλλοτρίοις, ἐμὲ δὲ ἐν τοῖς ἰδίοις ἀπορεῖσθαι. κατὰ δὲ τὸ παρακείμενον οὕτω, καλὸν γὰρ καὶ τοὺς φίλους εὖ ποιεῖν καὶ τοὺς πολίτας διὰ παντός.

28 κόμμα δ' ἐστὶ τὸ περιόδου καὶ κῶλου ἑλαττον. λαμβάνεται δὲ καὶ κόμμα καθ' αὐτό, καθάπερ ἔχει τὰ τοιαῦτα, γινώθι σαυτὸν, μέτρον ἄριστον, ἔπου θεῷ· λαμβάνεται δὲ καὶ πρὸς ἕτερον, οἶον ὄρκον αἰτεῖς, νόμον αἰτεῖς, δημοκρατίαν αἰτεῖς. τῶν δὲ περιόδων αἱ μὲν εἰσι δίκωλοι, ὡς ἔχει ἡ τοιαύτη, πολλάκις ἐθαύμασα τῶν τὰς πανηγύρεις συναγαγόντων καὶ τοὺς γυμνικοὺς ἀγῶνας καταστησάντων. αἱ δὲ τρίκωλοι, ὥσπερ ἦν προείπομεν, ἀνὴρ γὰρ ἰδιώτης, δεύτερον δὲ ἐν πόλει δημοκρατουμένη, τρίτον δὲ νόμῳ καὶ ψήφῳ βασιλεύει. γίνεται δὲ καὶ τετράκωλος, ὡς παρὰ Ἰσοκράτει, τίς γὰρ οὐκ ἂν ἡδέως μετὰσχοι στρατείας, τῆς ὑπ' Ἀθηναίων τε καὶ Λακεδαιμονίων στρατηγουμένης, ὑπὲρ δὲ τῆς τῶν συμμάχων ἐλευθερίας ἀθροίζομένης, ὑπὸ δὲ τῆς Ἑλλάδος ἀπάσης ἐκπεμπομένης· νοεῖται δ' ἡ περίοδος τετράκωλος χωρὶς τῆς πρώτης προθέσεως, τίς γὰρ οὐκ ἂν ἡδέως μετὰσχοι στρατείας. συντίθενται δὲ καὶ ἐκ πλείονων κῶλων περίοδοι, ἀλλ' ἐκβαίνουνσι τὴν συμμετρίαν καὶ οὐκ ἔτι περιόδων, ἀλλὰ διεξοδικῶν λόγων ἔχουσι τάξιν. εἰσὶ δὲ τῶν περιόδων αἱ μὲν αὐτοτελεῖς, ὥστε καθ' αὐτὰς σημαίνειν διάνοιαν, αἱ δὲ συνεζευγμέναι, ὥστε μεθ' ἑτέρων ἐκφέρειν τὸ διανόημα πλήρες. αὐτοτελεῖς μὲν οὖν εἰσιν αἱ ἄνευ συνδέσμου ἐκφερόμεναι, οἷα ἐστὶν αὕτη, ἦν γὰρ ὁ κῆρυξ κατὰ τοὺς νόμους φωνὴν ἀφίησι, ταύτην κοινὴν τῆς πατρίδος δίκαιον ἡγεῖσθαι, συνεζευγμέναι δὲ αἱ μετὰ τῶν συνδέσμων συγκεῖναι, ὡς ἔχει αὕτη, χρὴ γὰρ τὸ αὐτὸ φθέγγεσθαι τὸν ῥήτορα καὶ τὸν νόμον· ὅταν δὲ ἑτέραν μὲν φωνὴν ἀφίῃ ὁ νόμος, ἑτέραν δὲ ὁ ῥήτωρ, τῷ τοῦ νόμου δικαίῳ χρὴ διδόναι τὴν ψῆφον, μὴ τῇ τοῦ λέγοντος ἀναισχυντίᾳ.

29 β'. ΠΕΡΙ ΑΝΑΔΙΠΛΩΣΕΩΣ ἢ ΠΑΛΙΛΛΟΓΙΑΣ ἢ ΕΠΑΝΑΛΗΨΕΩΣ. Τοῦτο τὸ σχῆμα ὁ μὲν Καρκίνος παλιλλογίαν καλεῖ, ἔνιοι δὲ ἀναδίπλωσιν, οἱ δὲ ἐπανάληψιν, φαίνεται δὲ ὅτε μὲν ῥῆμα ἐπαλλήλως ἐντιθέντων ἡμῶν, ὡς ἔχει τὸ τοιοῦτον, μιαρὸν μιαρὸν θηρίον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ πάλιν ὡς Ξενοφῶν ὠγκωμένῳ ἐπὶ γένει, πεφουσημένῳ δ' ἐπὶ πλούτῳ, διατεθρυμμένῳ δὲ ὑπὸ πολλῶν ἀνθρώπων. γ'. ΠΕΡΙ ΕΠΑΝΑΦΟΡΑΣ. Γίνεται δὲ ἡ ἐπαναφορὰ ποτὲ μὲν ἐπὶ τῶν ἡγουμένων κῶλων, ὡς ἔχει τὰ προειρημένα, ποτὲ δὲ ἐπὶ τῶν ἐξῆς ὡς ἔχει τὸ Δημοσθενικόν, ἐδίδασκες γράμματά, ἐγὼ δὲ ἐφοίτων· ἐτέλεις, ἐγὼ δ' ἐτελούμην. πεποίηκε δὲ Δημοσθένης καὶ διπλὴν ἐπαναφορὰν ἐπὶ τε τῶν προηγουμένων κῶλων τὸ αὐτὸ μόριον λαμβάνων καὶ ἐπὶ τῶν ἐπομένων ἐν τούτοις, μέχρι τούτου φίλος ὠνομάζετο Λασθένης Φιλίππου, ἕως προῦδωκεν Ὀλυνθον· μέχρι τούτου Εὐδίκος καὶ Σιμὸς ὁ Λαρισαῖος, ἕως τὴν Θετταλίαν ὑπὸ Φιλίππῳ ἐποίησαν· τῶν μὲν γὰρ πρώτων κῶλων τὸ μέχρι ἄρχει μόριον, τῶν δὲ δευτέρων τὸ ἕως. δ'. ΠΕΡΙ ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗΣ. Ἀντιστροφὴ δ' ἐστὶν τὸ ἐναντίον τῆς ἐπαναφορᾶς ὡς γὰρ ἐκεῖνη ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἄρχεται, οὕτως αὕτη εἰς τὸ αὐτὸ λήγει, διὸ καὶ ταύτην ἔχει τὴν προσηγορίαν ἀντιστρέφουσα τὴν ἐπαναφορὰν. παράδειγμα δὲ τοῦ σχήματος, λέγεται τι τῶν ὑμῖν συμφερόντων, ἄφωνος Αἰσχίνης· ἀντέκρουσέ τι καὶ γέγονεν, οἶον οὐκ ἔδε, πάρεστιν Αἰσχίνης, καὶ τὸ [αὐτὸ] Αἰσχίνου, ὅστις δ' ἐν τῷ συλλόγῳ τὴν ψῆφον αἰτεῖ, ὄρκον αἰτεῖ, νόμον αἰτεῖ, δημοκρατίαν αἰτεῖ.

30 ε'. ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΟΚΗΣ ἢ ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ. Τοῦτο τὸ σχῆμα μικτόν ἐστιν ἐκ τῆς ἀναφορᾶς καὶ τῆς ἀντιστροφῆς, διὸ καὶ οὕτω κέκληται· καὶ γὰρ ἐν ἀρχῇ τῶν κῶλων καὶ ἐπὶ τελευτῆς τὴν αὐτὴν ἔχει λέξιν, ὡς Αἰσχίνης, ἐπὶ σαυτὸν καλεῖς, ἐπὶ τοὺς νόμους καλεῖς, ἐπὶ τὴν δημοκρατίαν

καλεῖς . ζ' . ΠΕΡΙ ΣΥΝΩΝΥΜΙΑΣ. Συνωνυμία δέ ἐστίν, ὅταν τῷ χαρακτηρὶ διαφοροῖς ὀνόμασι, τῇ δυνάμει δὲ τὸ αὐτὸ δηλοῦσι χρώμεθα πλείοσιν, ἔν μὲν καὶ τὸ αὐτὸ βουλόμενοι δηλοῦν, ὡς καὶ Δημοσθένης, καὶ γινώσκεται μὲν ὑπὸ τῶν Περινηθίων καὶ Βυζαντίων, οὐκ ἀγνοεῖται δὲ ὑπὸ Θετταλῶν δεσπόζειν, ἀλλ' οὐχ ἡγεῖσθαι τῶν συμμάχων προαιρούμενο, ὑποπτεύεται δὲ ὑπὸ Θηβαίων . ζ' . ΠΕΡΙ ΕΠΑΝΟΔΟΥ. Ἐπάνοδος δέ ἐστίν, ὅταν δύο ὀνόματα διάφορα προτιθέντες μήπω τοῦ νοῦ πέρας ἔχοντος, ἐπανίωμεν ἐπὶ τὰ προκείμενα καὶ τὸ λείπον τῷ νῷ προσαποδιδῶμεν, ὡς ὁ Δημοσθένης, ὁρῶν δὲ ταῦτα ὁ δῆμος ὁ τῶν Ὠρειτῶν ἀντὶ τοῦ τῷ μὲν βοηθεῖν, τοὺς δὲ ἀποτυμπανίσαι τοῖς μὲν οὐκ ὠργίζεται, τὸν δὲ ἐπιτήδειον ἔφη ταῦτα πάσχειν, καὶ ὡς ὁ Φίλιππος, ἐν ἀργίᾳ καὶ δυσθυμίᾳ μὲν ἐπὶ τῶν στρατηγῶν ὁ δῆμος οἷς ἐνέτυχεν, καὶ θελῆσαι προδιδόναι φάσκων δυσθυμίαν νικωμένων κατὰ τὸν πόλεμον τοῖς πόνοις, οὐ ταῖς μάχαις .

- 31 κέχρηται δὲ Ὅμηρος καὶ τούτῳ τῷ σχήματι, ποιήσας εὐχόμενον τὸν Ἀχιλλεῖα ὑπὲρ τοῦ Πατρόκλου, τῷ δ' ἕτερον μὲν ἔδωκε πατὴρ, ἕτερον δ' ἀνένευσεν νηῶν μέντοι ἀπώσασθαι, πόλεμόν τε μάχην τε δῶκε, σὸον δ' ἀνένευσεν μάχης ἐξαπονέεσθαι. η' . ΠΕΡΙ ΚΛΙΜΑΚΟΣ. Κλίμαξ δὲ γίνεται, ὅταν ἐπὶ πλεῖον μηκύνοντες τὸ προκείμενον κεφάλαιον καθ' ἕκαστον κόμμα τὴν αὐτὴν λέξιν τελευτήν τε καὶ ἀρχὴν ποιήσωμεν, ὡς ἔχει τὸ Δημοσθενικόν, καὶ οὐκ εἶπον μὲν ταῦτα, οὐκ ἔγραψα δέ· οὐδὲ ἔγραψα μέν, οὐκ ἐπρέσβευσα δέ· οὐκ ἐπρέσβευσα μέν, οὐκ ἔπεισα δὲ Θηβαίους . γίνεται δὲ καὶ κατὰ συνωνυμίαν κλίμαξ, ὡς ἔχει τὸ Ὀμηρικόν, Ἥφαιστος μὲν δῶκε Διὶ Κρονίωνι ἄνακτι· αὐτὰρ ἄρα Ζεὺς δῶκε διακτόρῳ Ἀργειφόντῃ· Ἑρμείας δὲ ἄναξ δῶκε Πέλοπι πληξίπῳ· αὐτὰρ ὁ αὐτὲς Πέλοψ δῶκε Ἀτρεΐδῃ ποιμένι λαῶν· καὶ γὰρ Κρονίων καὶ Ζεὺς συνώνυμά πῶς ἐστί, καὶ τὸ Ἀργειφόντης καὶ Ἑρμῆς· εἵληφε δὲ τὸ σχῆμα τὸ ὄνομα ἀπὸ τῆς κλίμακος· καὶ γὰρ ἐν ταύτῃ, ἐφ' ὃν λήγομεν βαθμόν, ἀπ' ἐκείνου πάλιν ἀρχόμεθα. θ' . ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΔΙΑΣΑΦΗΣΕΩΣ. Προσδιασάφησις ἐστίν, ὅταν ἐν ὄνομα ἐπενεχθῇ πεπληρωμένῳ λόγῳ, προσδιασαφοῦν πλέον τι, ὡς ἔχει τὸ Ὀμηρικόν, ἀλλ' οὐκ Ἀτρεΐδῃ Ἀγαμέμνονι ἦνδανε θυμῷ· τὸ γὰρ θυμῷ ἐπηνέχθη πλήρει τῷ λόγῳ προσδιασαφοῦν, ὅτι ψυχὴ ἐστίν, περὶ ἣν τὸ τοῦ ἀρέσκειν πάθος γίνεται· καὶ εἴ τις ἐν πολλῷ λόγῳ λέγοι, ταῦτα ἐννοήσας τῇ ψυχῇ.

- 32 ι' . ΠΕΡΙ ΠΕΡΙΦΡΑΣΕΩΣ. Ἡ δὲ περίφρασις ἰδίον μοι δοκεῖ σχῆμα εἶναι τῆς ποιήσεως· πολλὰ γὰρ τὰ περιπεφραγμένα παρ' ἐκείνοις, οἷον βίη Ἡρακληεῖη καὶ μένος Ἀλκινόοιο· οὐ μὴν ἀλλὰ τὸ σχῆμα ἐστὶ τοῦτο εὐρεῖν καὶ παρὰ Δημοσθένει, ἀλλ' ἀπλῶς οὕτως ἡτίμωται τῇ ρύμῃ τῆς ὀργῆς καὶ τῆς ὕβρεως τῆς Μειδίου, γέγονε δὲ ὁ λόγος καὶ ὑψηλότερος καὶ πλείονα ἔμφασιν ἔχων κατὰ τὴν περίφρασιν, ἢ εἰ οὕτω ῥηθεῖη, ἡτίμωται ὑπὸ Μειδίου. καὶ ὡς τὰ Ξενοφώντος ἔχει, ἐννοιά ποθ' ἡμῖν ἐγένετο, ἀντὶ τοῦ ἐννοήσαμεν, καὶ ὡς τὸ παρὰ Θουκυδίδῃ, οὐ περὶ ὧν ἐδιδάσκομεν ἐκάστοτε τὴν μάθησιν ἐποιεῖσθε ἀντὶ τοῦ ἐμανθάνετε· πολὺ δὲ τὸ σχῆμα παρὰ τῷ ἀνδρὶ τούτῳ. ια' . ΠΕΡΙ ΠΛΕΟΝΑΣΜΟΥ. Πλεονασμὸς δέ ἐστίν, ὅταν ἢ τῷ λόγῳ προσκείμενον μόριον ἐκ τοῦ περιττοῦ κόσμου χάριν ἢ ἐμφάσεως, οὗ ἀφαιρεθέντος οὐδὲν ἢ διάνοια βλάπτεται, ὡς ἔχει τὸ τοιοῦτον, κίνησις γὰρ αὕτη μεγίστη δὴ τοῖς Ἕλλησιν ἐγένετο· ἐνταῦθα γὰρ τὸ δὴ προσκείμενον τῷ λόγῳ παρέσχε κόσμον, ἀφαιρεθὲν δὲ οὐδὲν λυμαίνεται τὴν διάνοιαν. πάλιν, ἐκεῖνος Καλλίστρατος [ἐκρίνεται]· τὸ γὰρ ἐκεῖνος προσκείμενον ἔμφασιν τινα μεγέθους περὶ τὸν ἄνδρα δηλοῖ. ιβ' . ΠΕΡΙ ΑΣΥΝΔΕΤΟΥ ἢ ΔΙΑΛΥΣΕΩΣ. Κατὰ τοῦτο τὸ σχῆμα τοὺς συνδέσμους αἴροντες τοὺς ὀφείλοντας τὰ κῶλα συνάπτειν οὕτω φάμεν τὸν λόγον, ὡς ἔχει τὰ τοιαῦτα, εἰ δ' ὁμοίως ἀπάντων τὸ ἀξίωμα, τὴν ἡγεμονίαν παρέρχεται, καὶ πάλιν, Ἀμφίπολιν, Πύδναν, Ποτίδαιαν, Ἀλόνησον, οὐδενὸς τούτων μένημα.

- 33 ιγ' . ΠΕΡΙ ΕΛΛΕΙΨΕΩΣ. Ἐλλειψις δὲ γίνεται, ὅταν ὀνόματα πολλὰ περιηρημένα χρή ὀνομασθὶ μὴ κειμένων, ὅτε δέ τι νοεῖται πλέον, ὡς ὁ Δημοσθένης, εἴ τις ἐπακολουθῶν ἐπὶ τὸ μνημα διεξίει, εἰ τὸ καὶ τὸ ἐποίησεν, οὐκ ἂν ἀπέθανεν· ἐμβρόντητες, εἴτα νῦν λέγεις; νοεῖται γὰρ τὸ φαίη

ἄν τις πρὸς αὐτὸν ἢ εἴποι. καὶ πάλιν, μέλει δ' οὐδενὶ οὐδὲ μέμνηται ι, καὶ γὰρ ἐνταῦθα ἐλλείπει τὸ οὐδεὶς πάθους δὲ ἔμφασιν ἔχει τὸ σχῆμα. ιδ'. ΠΕΡΙ ΑΛΛΟΙΩΣΕΩΣ Η ΑΛΛΑΓΗΣ. Ἡ δὲ ἀλλοίωσις ἢ καὶ ἀλλαγὴ σχῆμά ἐστι ποικίλον, καὶ κατὰ πολλοὺς γινόμενον τρόπους· καὶ γὰρ ἀριθμοὺς ἀλλάσσομεν, καὶ ὀνομάτων τὰς πτώσεις, καὶ ἐπὶ τῶν ῥημάτων πάλιν χρόνους, πάθη. ὀνομάτων μὲν οὖν εἶδη καὶ οὕτως ἀλλοιοῦνται καὶ μεταβάλλεται· πᾶσα γὰρ ἢ Ἑλλὰς ἐσιδηροφόρει· ἀντὶ γὰρ τῶν Ἑλλήνων Ἑλλὰς εἴρηται· καὶ πάλιν, εἰ γὰρ τὸ φιλότιμον ἀγήρω μόνο ν, ἀντὶ τοῦ ὁ φιλότιμος· καὶ ὡς ὁ Δημοσθένης, ἔπειτα δ' ἡ Πελοπόννησος ἅπασα διεστῆκει ἀντὶ τοῦ οἱ Πελοποννήσιοι. τούτου δ' ἔχεται τοῦ τρόπου καὶ τὸ τοιοῦτον, γῆν ἄροῦν. ἐγένετο δὲ καὶ τοιαύτη μεταβολὴ προσώπων, ὅταν ἀφ' ἐτέρου ἐφ' ἕτερον τὸν λόγον μεταφέρωμεν, ὡς ἔχει τὸ τοιοῦτον, καὶ οὐδεὶς ἡμῶν χολὴν οὐ δ' ὀργὴν εὐρεθήσεται ἔχω ν, ἐφ' οἷς ὁ βδελυρὸς οὗτος καὶ ἀναιδὴς βιάζεται ι, ὅς, ὧς, μιανώτατε πάντων ν, ἀποκεκλεισμένης σοι τῆς παρρησίας.

34 πτώσεως δὲ ἀλλαγὴ καὶ μεταβολὴ οὕτω σχηματίζεται παρὰ τοῖς παλαιοῖς, τοὺς μὲν οὖν ἄλλους, ὅσοι πρὸς τὰ κοινὰ δικαίως προσέρχοντα ι, καὶ δεδοκότες ὧσιν εὐθύνας, τὴν ἀειλογίαν ὁρῶ προτεινομένους· ἀπὸ γὰρ τῆς αἰτιατικῆς ἐπὶ τὴν εὐθείαν ἐτράπη· καὶ τὰ Ὀμηρικά, μῆνιν ἄειδε θεὰ οὐλομένην ἢ μυρία, καὶ πάλιν, ἄνδρα μοι ἔννεπε Μοῦσα πολύτροπον, ὃς μάλα πολλὰ. ἀριθμοὺς δὲ οὕτως ἀλλάσσουσιν, ὡς Θουκυδίδης, ῥᾶον γὰρ ἐτόλμα τις ἂν πρότερον ἀπεκρύπτετο μὴ καθ' ἡδονὴν ποιεῖν, ἀντίστροφον τὴν μεταβολὴν ὁρῶντες· καὶ Φίλιππος καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἔλαττον ἰδόντες τὴν τροπὴν τῶν Λιβύων ἐφείποντο ο. χρόνων δὲ ἀλλαγὴ τοῦτον γίνεται τὸν τρόπον, καὶ ὅτι ἀληθῆ ταῦτα λέγομεν τοὺς ὁρῶντας ὑμῖν παρέξομαι μάρτυρας ἀντὶ τοῦ τοὺς ἑωρακότας. καὶ ἐνέργειαι δὲ καὶ τὰ πάθη [καὶ τὰ ῥήματα] ἀλλάσσεται, καὶ τοῦτο πολὺ ἐστι παρὰ Θουκυδίδη, οἷον οὐ δ' ἐπιμιγνύντες ἀλλήλοις ἀντὶ τοῦ ἐπιμιγνύμενοι, καὶ πάλιν τοὺς τὴν μεσόγειαν μᾶλλον κατωκημένους ἀντὶ τοῦ κατωκηκότας. ιε'. ΠΕΡΙ ΠΟΛΥΠΤΩΤΟΥ. Πολύπτωτόν ἐστιν, ὅταν ἢ τὰς ἀντωνυμίας ἢ τὰ ὀνόματα ταῖς πλείοσι πτώσεσι καὶ πάσας μεταλαμβάνοντες πλέκωμεν τὸν λόγον, ὡς ἔχει τὸ Ξενοφώντος, τίνι μὲν γὰρ φίλοι πλείους ἢ τῷ Περσῶν βασιλεῖ; τίς δὲ κοσμῶν φαίνεται αἰεὶ τοὺς περὶ αὐτὸν μᾶλλον ἢ ὁ βασιλεὺς; τίνας δὲ δῶρα γινώσκεται μᾶλλον ἢ τὰ βασιλέως; καὶ τὸ Δημοσθενικόν, οὗτοι γὰρ κατέχουσιν, τούτοις πείθεσθε ὑμεῖς, ὑπὸ τούτων δέος ἐστὶ μὴ παρακρουσθῆτε.

35 καίτοι τίς ἦν ὁ τὴν πόλιν ἐξαπατῶν; οὐχ ὁ μὴ λέγων, ἀφρονεῖ; τῷ δὲ ὁ κῆρυξ καταρᾶται δικαίως; οὐ τῷ τοιούτῳ. ις'. ΠΕΡΙ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ. Ἐπὶ τούτου τοῦ σχήματος μετάθεσις μορίων ὅλων γίνεται καὶ καθ' ἕκαστον κῶλον ἢ κόμμα, ὡς ἔχει τὸ Δημοσθενικόν, τίς γὰρ συμμαχία σου πράξαντος γέγονε τῇ πόλει; τίς δὲ βοήθεια ἐκ τῆς σῆς εὐνοίας καὶ δόξης; τίς δὲ πρεσβεία; τίς δὲ διακονία, δι' ἣν ἡ πόλις ἐνδοξοτέρη; τί τῶν Ἑλληνικῶν ἢ τί τῶν οἰκείων ἀπλῶς ἐπηνώρθωται διὰ σέ; ποῖα τριήρεις; ποῖα βέλη; ποῖοι νεώσοικοι; τίς ἐπισκευὴ τειχῶν; ἢ ποῖον ἵππικόν; ἢ τῶν ἀπάντων τί χρησίμον, ἢ τοῖς ἀπόροις πολιτικὴ βοήθεια, ἢ χρημάτων εὐπορία; ιζ'. ΠΕΡΙ ΖΕΥΓΜΑΤΟΣ. Ἐπὶ τούτου τοῦ σχήματος ποτὲ μὲν καθ' ἕκαστον κῶλον ἐπιλέγομεν τὸ οἰκεῖον ἐκάστω, ὡς ἔχει τὸ Ἰσοκρατικόν, πολλάκις ἐθαύμασα τῶν τὰς πανηγύρεις συναγαγόντων καὶ τοὺς γυμνικοὺς ἀγῶνας καταστησάντων, ποτὲ δὲ θέντες τὰ κῶλα** καὶ πάλιν, ὡς ἔχει τὸ τοιοῦτον, Ἀλέξανδρος ἐνίκησε μαχομένους ἐπὶ μὲν Γρανικῷ τοὺς ἐπτὰ σατράπας, ἐν Ἰσῶ δὲ Δαρεῖον, ἐν Ἀρβήλοις δὲ συναχθέντας ὁμοῦ πάντα. δύνανται δὲ καὶ τὰ συνάγοντα κῶλα καὶ μέσον αὐτῶν τεθῆναί ποτε· πόθεν δ' ἂν ἡ τοιαύτη γένοιτο σύνταξις, δηλὸν [ὅτι] ἐκ τῶν προειρημένων. ιη'. ΠΕΡΙ ΟΜΟΙΟΤΕΛΕΥΤΟΥ. Ὁμοιοτέλευτον δὲ ἐστίν, ὅταν εἰς τὸ αὐτὸ μόριον πλεονάκις καταλήγωμεν, ὡς ἔχει τὸ Ἰσοκρατικόν, τοῦ μὲν ἐπίπονον καὶ φιλοκίνδυνον τὸν βίον ἐποίησε, τῆς δὲ περιμάχητον τὴν φύσιν κατέστησε, καὶ τὸ Αἰσχίνου, καὶ οὐ τὸ δυστύχημα ὀνειδίζω, τὸν δὲ τρόπον ἐξετάζω.

- 36 ιθ'. ΠΕΡΙ ΟΜΟΙΟΠΤΩΤΟΥ. Ὅμοιοπτωτον δέ ἐστιν, ὅταν ἡ αὐτὴ πτῶσις ἐφ' ἐν ὄνομα πολλάκις ἀναφέρηται, ὡς ἔχει τὸ κατὰ Δημοσθένους Αἰσχίνου, ὧ πρὸς μὲν τὰ μεγάλα τῶν ἔργων ἀπάντων ἀνθρώπων ἀχρηστότατ ε , πρὸς δὲ τὴν ἐν λόγοις τόλμαν θαυμασιώτατε · κλητική γὰρ πτῶσις ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν κώλων τέτακται. κ'. ΠΕΡΙ ΠΑΡΟΝΟΜΑΣΙΑΣ. Παρονομασία δὲ γίνεται, ὅταν τι τῶν ληφθέντων εἰς τὴν διάνοιαν ὀνομάτων ἢ ῥημάτων βραχὺ μεταποιήσαντες ἐτέραν κινήσωμεν ἔννοιαν, ὡς ἔχει τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τινος πρὸς τὸν ἀμπελουργὸν τὸν δικαζόμενον συνεχῶς, αἱ ἄμπελοί σου οὐ κλήματα φέρουσι ν , ἀλλ λ ' ἐγκλήματ α , καὶ ὡς τὸ Δημοσθενικόν, ἔτι γὰρ τῶν πραγμάτων ὄντων μετεώρων καὶ τοῦ μέλλοντος ἀδήλο υ , σύλλογοι παντοδαποὶ καὶ λόγοι κατὰ τὴν ἀγορὰν ἐγίνοντ ο , καὶ ὡς τὸ Θουκυδίδου, ἰέναι τοῖς ἐχθροῖς ὁμόσε μὴ φρονήματ ι , ἀλλὰ καταφρονήματ ι . καὶ ὅπως τὰ τοιαῦτα ἔχει διεκπλέκοντες καὶ περιπλέκοντες. κα'. ΠΕΡΙ ΑΝΤΙΘΕΣΕΩΣ. Ἀντίθεσις δὲ γίνεται κατὰ τρόπους πλείονας, καθ' ἓνα μὲν, ὅταν τὰ ἀντικείμενα ὀνόματα ἀναλαμβάνωμεν, ὡς ἔχει τὸ τοιοῦτον, μᾶλλον γὰρ τιμῶσιν αἱ πόλεις τῶν ἀδίκως πλουτούντων τοὺς δικαίως πενομένου ς , καὶ ἐπιλούουσιν ἐν θερμοῖς ὕδασι ψυχροὺς ἄνδρα ς .
- 37 καθ' ἕτερον δέ, ὅταν αὐτὰ στρέφηται τὰ ὀνόματα, σὺ μὲν γὰρ ἔλαβε ς , ὧ Δημάδ η , δῶρα παρὰ Φιλίππο υ , ἐγὼ δὲ οὐκ ἔλαβο ν , καὶ προέπινες αὐτῷ κατὰ τῆς πόλεως εὐωχούμενο ς , ἐγὼ δ ' οὐ συνέπινο ν . καθ' ἄλλον δὲ τρόπον ἢ ἀντίθεσις γίνεται, ὅταν μὴ πάντως τοῖς ἀντικειμένοις ὀνόμασιν φράζωμεν, ἀντικείμενα μέντοι ἢ διαφέροντα πράγματα λαμβάνωμεν, ὡς παρὰ Δημοσθένει, ἐδίδασκες γράμματ α , ἐγὼ δὲ ἐφοίτων · ἐτέλει ς , ἐγὼ δὲ ἐτελούμην · ἐτριταγωνίστει ς , ἐγὼ δὲ ἐθεώρουν · ἐγραμμάτευε ς , ἐγὼ δ ' ἐκκλησίαζον · ἐξέπιπτε ς , ἐγὼ δὲ ἐσύριττο ν . κβ'. ΠΕΡΙ ΑΝΤΙΜΕΤΑΘΕΣΕΩΣ Η ΣΥΓΚΡΙΣΕΩΣ Η ΠΛΟΚΗΣ. Ἐπὶ τούτου τοῦ σχήματος ταῖς αὐταῖς λέξεσι χρώμενοι πλεονάκις ἕτερα σημαίνωμεν, ὡς ἔχει τὰ τοιαῦτα, χάριέν ἐστ' ἄνθρωπος, ὅς τ' ἄνθρωπος ἦ· καί, καλὸν δὲ τὸ ζῆν, ἄν τις ὡς δεῖ ζῆν μάθη· καὶ ὡς ἔχει τὸ Αἰσχίνου, δεῖ γὰρ τὰς Θήβας εἶναι Βοιωτία ς , οὐ τὴν Βοιωτίαν Θηβῶ ν . παράκειται δὲ τούτῳ τῷ σχήματι ἢ ἀντιμεταβολὴ καλουμένη· γίνεται δέ, ὅταν ἐν τῷ πρώτῳ καὶ δευτέρῳ κώλῳ τῆς περιόδου τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασι χρῆσώμεθα, τὰ ἐν ἀρχῇ ἐν τέλει τεθέντα ἐπὶ ταύτης ἀπολίπωμεν, ὡς Ἰσοκράτης παρακαλούμενος ἐπάρξασθαι τι παρὰ πότον εἶπεν, οἷς μὲν γὰρ ἐγὼ δεινὸ ς , οὐχ ὁ παρὼν καιρὸ ς , οἷς δ ' ὁ νῦν καιρὸ ς , οὐκ ἐγὼ δεινὸ ς . κγ'. ΠΕΡΙ ΑΝΤΕΝΑΝΤΙΩΣΕΩΣ. Ἀντεναντίωσις δὲ ἐστιν, ὅταν τὸ ἐναντίον ὄνομά τινος τιθέντες αὐτὸ ἐκεῖνο σημαίνωμεν, εἰ οὕτως ἦ τῷ κειμένῳ ἐναντίον, οἷον ἐχθροὺς ἔσχεν οὐ τοὺς ἀδυνατωτάτους λέγειν καὶ πράττει ν , καὶ πάλιν, οὔτε ἐλαχίστων κατὰ τὴν πόλιν ἀντὶ τοὺς δυνατωτάτους καὶ τὰ μέγιστα, καὶ ὡς τὸ Ὀμηρικόν, ἐπεὶ οὐ μιν ἀφαιρότατος βάλ' Ἀχαιῶν, ἀντὶ τοῦ ὁ γενναιότατος.
- 38 κδ'. ΠΕΡΙ ΥΠΕΡΒΑΤΟΥ. Τοῦ δ' ὑπερβατοῦ καὶ αὐτοῦ πλείους εἰσὶ διαφοραί· καὶ γὰρ κατ' ἀναστροφὴν συλλαβῶν καὶ μορίων γίνεται, ὡς ἔχει λέων κατὰ ταῦρον ἐδηδῶ ς , καὶ Δημοσθένους κατὰ τοῦ Αἰσχίνου, οὗτος μὲν τὸν Ἀξιόχου οὐ δ ' ἓνα δ ' ἄλλο ν , καὶ τὸ Θουκυδίδου ἐν οὗ τῳ ἱερῷ. καὶ πάλιν λέξεως συνθέτου διασπειρομένων ἀπ' ἀλλήλων τῶν μορίων, οἷον ἄπο μ ' ὀλεῖς ἀντὶ τοῦ ἀπολεῖς με. καὶ πάλιν λέξεων μὴ κατὰ τὸ ἐξῆς μηδὲ κατὰ φύσιν τιθεμένων, οἷον τὸ Θουκυδίδου, πυθόμενοι δὲ οἱ Κερκυραῖοι τὴν παρασκευὴν αὐτῶν ἐφοβοῦντ ο , καὶ (ἦσαν γὰρ οὐδενὸς Ἑλλήνων ἔνσπονδο ι , οὐδὲ ἐπέγραψαν ἑαυτοὺς οὔτε ἐς τὰς Ἀθηναίω ν , οὔτε ἐς τὰς Λακεδαιμονίων σπονδάς,) ἔδοξεν αὐτοῖς ἐλθοῦσι πρὸς τοὺς Ἀθηναίους συμμάχους γενέσθαι · ὃ γὰρ ἐνταῦθα ἀποδοθῆναι ὥφειλεν, ἥδη προεῖληπται· τὸ γὰρ ἐξῆς ἐστὶ, τὴν παρασκευὴν αὐτῶν ἐφοβοῦντο, καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς ἐλθοῦσι πρὸς τοὺς Ἀθηναίους συμμάχους γενέσθαι· ἦσαν γὰρ οὐδενὸς Ἑλλήνων ἔνσπονδοι. γίνεται δὲ ὑπερβατὸν καὶ πολλῶν τιθεμένων μεταξὺ λέξεων τῶν ὀνομάτων, ὡς ἔχει τὸ Δημοσθενικόν, ἐγὼ δ ' ὅτι μὲν πάντα ἀπόλλυται χρήματ α , ἐὰν τὰ τοῦ σοφίσματος παραδέξησθ ε , καὶ ὅτ ι , εἰ ἄρα δεῖ τινος ἀφιέναι

τῶν ὀφειλόντων, τοὺς ἐπεικεστέρους καὶ βελτίους, καὶ ἐπὶ τοῖς ἥκιστα δεινοῖς ὠφληκότας ἀφιέναι δίκαιον ἂν εἴη, οὐχὶ τὸν πονηρότατον καὶ πλεῖστα ἡμαρτηκότα καὶ δικαίως ὠφληκότα καὶ ἐπὶ δεινोτάτοις (τί γὰρ ἂν γένοιτο συκοφαντίας καὶ παρανομίας δεινότερον, ἐφ' οἷς ἀμφοτέροις οὗτος ὠφληκεῖ;) καὶ ὅτι οὐδ' εἰ πᾶσι τοῖς ἄλλοις ἀφιέναι δίκαιον, οὐχὶ τῷ βιαζομένῳ ὑβρίσαι τὸ αὐτὸ γέγονε· τὰ τοιαῦτα ἐάσω· τὸ γὰρ ἐάσω διὰ μακροῦ πάνυ ἐπενηνεγμένον.

39 κε'. ΠΕΡΙ ΠΑΡΕΜΒΟΛΗΣ. Τοῦτο τὸ σχῆμα παρακεῖσθαι μὲν δοκεῖ τῷ ὑπερβατῷ, ἐπειδὴ μεταξὺ τῆς κατὰ φύσιν συντάξεως τοῦ λόγου τίθεται τις λόγος, διαφέρει δὲ ἐκείνου· τὸ μὲν γὰρ ὑπερβατὸν ἐν τῇ ἀλλαγῇ τῶν μορίων καὶ τῇ προσαποδόσει τοῦ ἀκολουθοῦντος σχήματος· ἡ δὲ παρεμβολὴ ἰδίαν ἔχει διάνοιαν· καὶ τῆς μὲν ὑπερβάσεως, ὅταν τι μέρος τῶν ὑπαρχόντων ἄρης, βλάβεις τὸν νοῦν καὶ τὸ σχῆμα ἀναιρήσεις· ἡ παρεμβολὴ δὲ καὶ ὅλη ἀρθεῖσα οὐ βλάπτει τὴν διάνοιαν. παράδειγμα δὲ τῆς παρεμβολῆς καὶ τὸ παρ' Ἡροδότῳ κείμενον, Κροῖσος ἦν Λυδὸς μὲν τὸ γένος, παῖς δὲ Ἀλυάττεω, τύραννος δὲ ἐθνέων τῶν ἐντὸς Ἄλυσος ποταμοῦ, ὃς ῥέων ἀπὸ μεσημβρίας μεταξὺ Σύρων καὶ Καππαδοκῶν καὶ πρὸς Βορέην ἄνεμον εἰς τὸν Εὐξείνιον ἐξίησι πόντον· οὗτος οὖν Κροῖσος· ἐνταῦθα τὰ περὶ τοῦ ποταμοῦ παρεμβεβλημένα οὐδὲν κοινὸν ἔχει τοῖς περὶ τὸν Κροῖσον· ἐδύνατο γὰρ καὶ οὕτως ἔχειν ὁ λόγος· τύραννος δὲ ἐθνέων τῶν ἐντὸς Ἄλυσος ποταμοῦ, οὗτος ὢν ὁ Κροῖσος. κς'.

40 (1n) ΠΕΡΙ ΠΑΡΙΣΟΥ. Πάρισόν ἐστιν, ὅταν δύο ἢ πλείονα κῶλα συνενωθέντα μάλιστα μὲν καὶ τὰς συλλαβὰς ἴσας ἔχῃ, ἀλλὰ γε καὶ τὸν ἀριθμὸν τὸν ἴσον ἐν πᾶσι λαμβάνῃ, ὡς ἔχει τὸ προειρημένον Ἰσοκρατικόν, τοῦ μὲν ἐπίπονον καὶ φιλοκίνδυνον βίον κατέστησε, τῆς δὲ περιβλεπτον καὶ περιμάχητον τὴν φύσιν ἐποίησεν. εἰ δὲ τὸ παράδειγμα τοῦτο καὶ ὁμοιοτέλευτόν ἐστιν, οὐδὲν διαφέρει· πολλοὶ γὰρ λόγοι καὶ ἐκ δύο καὶ ἐκ πλειόνων σχημάτων σύγκεινται. κζ'. ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΥΝΑΠΑΝΤΗΣΕΩΣ. Προσυναπάντησίς ἐστιν, ὅταν δύο ἐξενεγκῶν ὀνόματα πρὸς τὸ τελευταῖον πρότερον τὴν ὑπάντησιν ποιήσῃται, ὡς καὶ τὸ Ὀμηρικόν, ἔνθ' ἅμα οἰμωγὴ τε καὶ εὐχολὴ πέλεν ἀνδρῶν ὁλλύντων τε καὶ ὁλλυμένων. τὸ γὰρ ὁλλύντων τὸ εὐχόμενον προσαποδέδοται, καὶ ἐλθόντων Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων, Λακεδαιμονίων μὲν Εὐρυβιάδεω ἡγουμένο, Ἀθηναίων δὲ Θεμιστοκλέους. κη'. ΠΕΡΙ ΕΠΙΤΙΜΗΣΕΩΣ, ΤΟ Δ ΑΥΤΟ ΚΑΙ ΥΠΑΛΛΑΓΗΝ ΤΙΝΕΣ ΚΑΛΟΥΣΙΝ. Τοῦτο τὸ σχῆμα γίνεται καὶ αὐτὸ κατὰ τινὰς τρόπους· ἡ γὰρ ἐπιτιμήσαντες τῇ πρώτῃ λέξει ἐτέραν ἐλάβομεν, ὡς Δημοσθένους, ὃψὲ γάρ ποτε, ὃψὲ λέγω· χθὲς μὲν οὖν καὶ πρώην· ἡ διαφορὰν τινὰ ἐμφαίνοντες τῶν ὀνομάτων, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ περισσῶς φιλοῦντος, οὐκ ἔστι τοῦτο φιλία, ἀλλ' ἔρως· ἡ διαστήσαντες ἐξελεξάμεθα τὸ βέλτιστον, ὠργίζετο, οὐ μὲν οὖν, ἀλλ' ἐμαίνετο· καὶ πάλιν, οὐ πατήρ ἦν, μὰ Δία, ἀλλὰ τύραννος.